

Parlamenti dalárda

Akár politikai, akár kulturális, de leginkább kultúrpolitikai nevezetességnek tekinthető a magyar országgyűlés kórusa, amely párját ritkítja, azaz egyedülálló a világon a maga nemében. A dalárda január 24-én, szombaton útra kel, s a messzi Strasbourgban, az Európa Parlament plenáris ülésén énekel.

A kórus 1996 novemberében alakult, az első fellépése Szegeden volt. Az énekes kedvü honatyák és honanyák kizárólag jótékonyági fellépéseket vállalnak, a kiadásait sem a költségvetés, hanem a szponzorok, illetve a képviselők fizetése fedezi. Nem véletlen a szegedi zászlóbontás: a több, mint harminc tagú énekegyüttesbe Szeged delegált a legtöbb tagot. Szám szerint kettőt: a szabad demokrata alapító tagot, Rózsa Editet (alt) és az egykori, de kizárt KNDP-s Kovács Kálmánt (tenor). A dalárda egyesületi formában működik, elnöksége van, a színpadon pedig „igazi” karmesterrel rendelkeznek Iványi Tamás személyében. Jelen pillanatban egyetlen parlamenti párt hiányzik az együttesből: miután Salamon László átigazolt a Fideszbe, nem maradt MDF-es énekes. Január 24-én, szombaton a harminchat tagú kórus autóbusszal száll, s neki-vág egy 1700 kilométeres túrára. Az úticél Strasbourg, ahol az Európa Parlament plenáris ülésén vesznek részt, s ezúttal hétfőn délnemzettel, hanem éneklésre emelkednek a magyar képviselők. A kórus repertoárja igen széles: Kodálytól kezdve John Lennon szerzeményeként át a népdalokig adnak elő különböző énekeket latin, francia és német nyelven, s természetesen nem hiányzik az EU-himnusz Örmóda szövegesített változata sem. Az együttes minden hónapban vállal jótékony célú fellépéseket, de nemcsak a rászorulókat megsegítése a cél, hanem úgy vélik, külföldön hasznos ország-PR lehet az éneklés. Valószínűleg a strasbourgi polgármester kérésére az ottoni városházán is fellép a dalárda, márciusban pedig elkísérik Lengyelországba Göncz Árpádot. A választás előtt pedig ezen összetételű kórusnak Szegeden lesz ugyancsak jótékonyági célú búcsúkoncertje. Kérdés, a kritikus közönség visszatapsolja-e az énekeseket?

● Pataki Ferenc, az intuitív festő

„Gyere haza, mindjárt beesteledik...”



Pataki Ferenc „Hrabal útvesztői” című művével. (Fotó: Schmidt Andrea)

Pataki Ferenc a legintuitívabb festők közé tartozik. Beszélgetésünk közben arra gondoltam, hogy jelfogó festőösztöne már-már a sámánok kiélekedett érzékeivel rokon. Persze Pataki Ferenc ugyanakkor humanista kultúrára nevelkedett művész, amit hrabali emberszeretete is mutat. E két jelleg sajátos festői világot teremtett.

● Kíváncsi vagyok, mi indítja festésére?

– Mindig a kíváncsiság, és soha nem a szellemi jóllakottság. Lehet, hogy szeszélyesnek tartja, de végül is az, hogy reggel milyen az ég. A napfény és a derült ég festésre készíti, míg rossz időben inkább valami anyaggal bíbelődöm vagy olvasok. A reggel a legjobb, mert akkor mindig kíváncsi vagyok, mi lesz aznap a világgal. Valami primér élmény kell, a szomszédokhoz hasonló, hogy elindítsam. Sokszor pusztán a festékeim színe is ösztönöz. Persze egy idő után az ember függetleníti magát, s akár borult időben is előveszi azokat a színeket, amelyeket szeret.

● Szavaiából úgy veszem ki, a művészi intuíció közelebb áll alkotáshoz, mint a nagy elgondolások.

– Kétségteljesen. A programművészet nem az én világom. Ha programot kellene adnom, egyedül azt az élet-szeretetet tudnám elővenni, amelyet Bohumil Hrabal írásai mélyítették el bennem. Egyik novellája egy fiatalleányról szól, aki annyira szerelmes és annyira átéli a szerelmet, hogy télen kibombolt ingben jár, mert szeretné megmutatni boldogságát a világnak. Magában azt gondolja, ezzel ad egy kis meleget a világnak, csak hogy a madarak ne fázzanak. Nekem a festés ilyen: titokban abban reménykedem, hogy meleget sugároz a világnak.

● Mindent véghezvisz, amit elgondol?

– Szó sincs róla. A váratlan dolgok sokat változtatnak. Hrabal is úgy kezdte a napi írást, hogy előtte bejárta szokott útvonalát az erdőben, amelyen különböző faodvak-

ban voltak eldugva kis pálnakái, s eközben várta a hatáskat. Ezt a jelenséget egy váratlan kegy folytán sikerült megfogalmaznom. Úgy kezdődött, hogy gyönyörű fakérgemet találtam nyáron a Sár-gán. Olyan helyen voltak, hogy mindjárt tudtam, ezek nekem vannak kikészítve. Amikor jobban megnéztem, hogy mit küldtek, kis jelzéseket és színeket láttam a kérgen, s mivel a zöldes moha az erdő idézte, első gondolatomban Hrabal volt. Megerősítettem hát a jelzéseket, s ebből lett a Hrabal útjelzői című munkám.

● Ez az anyag babonás szerzetére vall.

– Mindig is fontosnak éreztem, hogy még az üres anyagot is megfigyeljem. Döntő lehet, hogy van-e rajta valami útmutatás. Egy kis szöveget írok a vászonra már elindíthat. Nos, az említett tamú időszakában festettem egy számomra keleties hangulatot árasztó kis behavazott képet, amelynek világa áthátolta a fakérges munkát is. Így a hrabali erdő havas lett, ami lehet utalás halálára, fakérgeim jelzéséből kiindulva pedig úgy érzem, ez a kép a fától nem látható erdőről, vagy ha úgy akarja, újságróli nyelvben, a tényektől nem látható igazságról szól. Az az érdekes a dologban, hogy mindenek egy olyan jelzés lett az elindítója, ami már a fakérgen várt engem a Tiszaparton.

● Akkor az ön látása előtt tele van a világ.

– Mostanában igen. És emiatt boldog vagyok, mert úgy érzem, hogy otthon vagyok a világomban. Reggelente, amikor festeni kezdek, szó szerint hálát adok, amiért elindul a nap. Azt hiszem, ez meglátszik az újabb munkáimon.

● Az imént a festés melégeről beszélt. Kíváncsi vagyok, mi ösztönzi arra a nagyon mély rótvörös színtónusra, ami egy-egy képén jelentkezik?

– Ezek a „fénykereső” képeim. Ilyenkor, úgy érzem, visszatérek gyermekkori motívumaimhoz, s a lehető legegyszerűbb témákat választva mélyítem a kép gondolati

tartalmát. A színeknek ugyanis hője van. A vörös képek nyilvánvalóan meleg színűek. Angyali üdvözlés című képemet, amelyen két gyertya vörös fényudvart vetve ég, egyszer megmutattam egy iráni származású festőnek. Első ránézésre visszakérdezett, hogy sokat fáztam-e gyermekkoromban? Ó hívta fel a figyelmemet arra, hogy bizonyos képeimen parázlik a fény. Szó ami szó, gyermekkoromban imádtam a kályhát. Emlékszem, a háború után nagy telek voltak, s a favágástól a fűrészpóros kályha megrakásáig a fűtés minden mozzanata élményt jelentett. Az élmény megmaradt: az az elfogódottság, amelyet a meleg és parázsló kályha biztonsága okozott, előjön akkor is, ha látszólag nyoma sincs tűznek. Nézzé ezt a képet, akkor festettem, amikor a fiam Angliában tanult. A vörös naplementében egy fa áll, formailag talán kissé Turnert idézi, s a színtónus, pedig tűz sehol sem látható, azt sugallja: „Gyere haza, mert mindjárt beesteledik”.

● Előfordul-e, hogy festés közben teljesen átalakul a műve? Úgy értem: a festék átveszi az uralmat.

– De még mennyire! Ezt a képet például még meg kell fejtenem. Különösen hangzik, de miután eljutottam ideig a festéssel, úgy érzem, a kép még titkokat rejt. Félre is tettem. Időnként előveszem, s figyelem, hogy mit csinál, de még nem jutottam semmi-re. Nagyon foglalkoztatnak a félbemaradt képek.

● Gondolom, azért mégiscsak van előre eltervezett kompozíciója? Például tudja, hogy tájképet fog festeni.

– Legtöbbször igen. A tájkép jó példa, mert képeim jó részén, ha távolról is, de felfedezhető a tájképi látásmód, hiszen természetszerűtől, na-

turális ember vagyok, s így nevelkedtem és így is tanultam a festést. A természetel-vőség persze nem jelenti azt, hogy a képek a természet illusztrációi. De hát azzal, hogy a festő igyekszik a tér illúzióját kelteni a síkon, már megszab magának egy kompozíciós irányelvet. A képeknek mindig ki kell váltania valamilyen térlélményt. Az én esetemben a kompozíciók sok esetben a hagyományos tájképpábrázoláshoz nyúlnak vissza. Festés közben azonban a komponálás érzékét eltéríti az a lázas izgalom, az a tánc, amelyben az ecset átveszi a képet.

● Mindenesetre szerencsés festő, ha nem kell a program gondolatok irányzatai és mantrái között küzdeni. Azt hiszem, sok művész társa nehezebben fordul rá saját útjára.

– Sok kortársam van, akiknek az a célja, hogy az új elgondolásokat, a friss információkat beépítse művészetébe. Egy tehetséges művész ezt meg is tudja tenni. Más kérdés, hogy vajon a reggeli szemlélődés vagy az, hogy a művész képes elmélyülten követni színeit, „szavát”, nem gazdagabb forrása-e az alkotásnak? Szerintem igen. Ezért igyekszem azt festeni, ami belőlem fakad, elfogadva persze, hogy az új ismeretek hatása fontos. A baj csak az, hogy olyan világot élünk, amelyben nemigen maradt már rejte semmi. Új ember azonban mindig van, aki önmagából képes meríteni. Természetesen sok becsületesen építő ember van, aki vallja, hogy lassabakat lép. Én inkább azok közé tartozom, akik hanyatt esnek és felkelnek, orra esnek és megint felkelnek. Ahhoz, hogy tiszta mű szülessen, mindvégig fűteni kell itt benn ezt a kohót.

Panek Sándor



filmmező

S. O. S. - Titanic

Segítség! Valaki segíthetne megírni ezt a kritikát. Mert számtalan jó és rossz élmény kavargó a filmmel kapcsolatban. Nincs vezérfonál, ami segíthetné a pontos kettészótást.

Vagyis dereng valami, ahonnan el lehetne indulni. Csak nem tudom, van-e ilyen, van-e ez a kérdés: a rendezői indítatás?

Mert amint egy film érzelmei a rendező érzelmei, a film „hangja” az ő hangja, abban a pillanatban csakis odaadással lehet egy ilyen grandiózus filmet nézni; ami nem sikerült benne, azt meg lehet bocsátani, és ahol meg pontossá vált minden, óriási teljesítményt könyvelhetünk el. Csakhogy jelen esetben szó sincs arról, hogy a rendező ilyen alapállásból dolgozott volna.

Olvasott egy könyvet, ami elragadta a fantáziáját. Éppen ezért, ahol vonatkozóan a film, körülmelegessé és, mondhatnám, naivan szirup-szerűvé, azt nem lehet neki elnézni; nem lehet szerelmi történetekről csak az óriási és megdöbbentően érzékivé tett katasztrófa miatt válik

nézhetővé. Am ha közben képesek vagyunk sutba dobni a kliséket, nem bepöccenni rajtuk, csak átengedni magunkat a lassan és megrendően pontosan közelgő végkifejletnek, akkor dermesztően valóságos élményben lesz részünk.

Én még mindig vacogok a jeges tengervíztől. S amint a katasztrófa egy harangszóval kezdetét veszi, az idő tényleg megáll, s éppen az eddigi lassú haladás, a részletekben való elidőzés minden eddig látottnál mélységgel lehet beenged, bele a katasztrófába.

Nem csak fel-felvillan néhány részlet, hanem elegendő időt kapunk, hogy átéljük a végközelgés minden döbbenetét.

A film a Titanic pusztulására épül, amit ennél erősebben, azt hiszem, nehezen lehetne filmre vinni.

Ami a hajó pusztulásához vezető utat kívánja felrajzolni, azzal szemben támadhatnak kétségeink.

Am ez a kétség, remélem, elenyészhet a tragédia valóságosan lassú sodrában.

Podmaniczky Szilárd



SZENZÁCIÓ! SZENZÁCIÓ!

BEVÁSÁRLÓHÉT

A CONTEXT ÜZLETEKBE
Szeged, Fekete sas u. 28., Szeged, Somogyi B. u. 15.
Szeged, Teréz u. 3., Hódmezővásárhely, Andrássy u. 9.
1998. január 26-31-ig egész héten

AKCIÓ!

MINDEN:

- * férfi- és női télikabátot
- * férfi flanelinget
- * női aljat
- * frottírtörülközőt
- * flanel és krepp ágyneműt, * és egyes függönyöket.

20% engedménnyel adunk!

A nagy választék üzleteinkben biztosíték arra, hogy megtalálja az igényeinek megfelelő árut. Ne higgyen a reklámnak, saját szemével győződjön meg arról, hogy a Context üzletekben a választék az átlag felett,

az árak az átlag alatt!



SZOFI EDUCATION

Középfokú számítástechnikai ismeretekkel rendelkezők számára, Certified Information Technologist fokozat megszerzésére irányuló továbbképzés!

Szoftverüzemeltető

rendszergazda

Ügyfélszolgálatunkon vagy térítésmentes tájékoztatónk segítségével örömmel adunk segítséget a választáshoz.

Időtartam: 1 félév. Ár: 50 000 Ft/félév

A Szofi Számítástechnikai Oktatóközpont, a Szofi Algorithmic Research Inc. és a New York-i Szofi USA Inc. tanterveit a térség nagyvállalatai akkreditálták és ajánlják Önnek.

A CIT a Szofi USA Inc. bejegyzett védjegye

Tel.: 48-77-65. Fax: 48-77-66.

www.SZOFI.HU E-mail: szofi@szofi.hu